

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

Br. Dokumenta: 21.7.1-2017-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE
O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA MINISTARSTVA
RADA I SOCIJALNE ZAŠTITE
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2017

Priština, Jun 2018

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosovo je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi zarad korišćenje nacionalnih resursa na jedan efektivan, efikasan i ekonomičan način.

Mi obavljamo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Ministarstva Rada i Socijalne Zaštite, u konsultaciji sa Pomoćnicom Generalnog Revizora Emine Fazliu, koja je nadgledala reviziju.

Izveštaj je rezultat revizije izvršene od strane Blerina Krasniqi (vođa tima), Alban Shatri, Vjosë Bojku i Veton Misiri (članovi tima) pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Astrit Bllaca.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	11
4 Napredak u sprovođenju preporuka	24
5 Dobro upravljanje	25
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	28
Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina	31
Dodatak III: Pismo potvrđivanja	37

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Ministarstva Rada i Socijalne Zaštite za 2017 godinu, koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2017 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 29.09.2017.

Naša revizija se fokusira na:

Radnje koje su preduzete od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za izvršenje revizije za 2017 godinu, određene su u zavisnosti kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta MRSZ-a.

Nacionalna Kancelarija Revizije ocenjuje visoki menadžment i osoblje Ministarstva, za saradnju tokom procesa revizije.

Mišljenje Generalnog Revizora

Ne modifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2017 godinu *predstavljaju objektivni i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Isticanje pitanja

Skrećemo Vam pažnju na činjenicu da su izvršene nepravilne isplate iz kategorije subvencije i transferi u ukupnoj vrednosti od 1,913,630€.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije .

Glavni zaključci i preporuke**Odgovor Ministra – revizija 2017**

Ministar je uzeo u obzir i složio se sa detaljnim nalazima i zaključcima revizije i založio se da će sprovesti date preporuke

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Nacionalna Kancelarija Revizije (NKR) je odgovorna za obavljanje revizije regularnosti koje uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao i davanje mišljenja :

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima:
- O usaglašenosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koje proističu iz ili se tiču revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika za reviziju MRSZ. Analizirali smo aktivnosti Ministarstva o tome do koje se mere možemo osloniti na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na zapažanja i preporuke u svakoj oblasti pregleda.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslkavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Uzima se takođe u obzir izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog Službenika (GAS) i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), kada se GFI dostavljaju Ministarstvu Finansija.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Ne-modifikovano mišljenje

Revidirali smo finansijske izveštaje Ministarstva Rada i Socijalne Zaštite za godinu završno sa 31 Decembrom 2017, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta kao i objašnjavajuće beleške finansijskih izveštaja.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2017, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za Mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su dokazi revizije koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše mišljenje.

Isticanje Pitanja

Skrećemo Vam pažnju na činjenicu da je tokom 2017 godine MRSZ izvršilo nepravilne isplate iz kategorije subvencije i transferi u ukupnoj vrednosti od 1,913,630€. Ovo se odnosi na penzije koje se plaćaju nakon smrti korisnika u iznosu od 111,935€, korisnicima penzija od osoba koja rade ili koji

ostvaruju lični dohodak u iznosu od 921,022€, korisnici koji su dobitnici iz više od jedne penziona šeme koju finansira MRSZ u iznosu od 701,211€ i korisnicima koji koriste više od jedne kategorije u okviru iste šeme u iznosu od 179,462 €.

Mišljenje revizije nije kvalifikovano za ovo pitanje, s obzirom da vrednost greške ne prelazi materijalnost koju je odredio GAS. Za više detalja pogledajte pod poglavlje 3.6 Subvencije i Transferi.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne za Upravljanje i GFI

Generalni Sekretar MRSZ je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment ocenjuje kao potrebnim za omogućavanje pripreme finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koje su uzrokovane bilo usred prevare bilo usred greške. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Ministar, je odgovoran za obezbeđivanje praćenje procesa finansijskog izveštavanja Ministarstva

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja.

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da MRSZ izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 i br. 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka; i
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK).
- Ostale zahteve (budžetske zahteve, tromesečne izveštaje, uključujući i deveto mesečne izveštaje i plan nabavke)

U GFI-u MRSZ identifikovali smo sledeće greške:

- Kod tabele izvršenje budžeta, beleška 12, Grantovi i pomoć u koloni izvršenja budžeta, predstavljeni su godišnji troškovi u iznosu od 276,603€, dok vrednost koja treba da bude predstavljena u GFI je samo realizacija za 2017 godinu u iznosu od 258,930€ , (imamo jedno precenjivanje od 17,673€); i
- U GFI su predstavljena dva sporova kao kontingentne obaveze u iznosu od 13,304€, dok je prema registru kontingentnih obaveza MRSZ broj sporova do kraja 2017 godine iznosio 667 sporova, koji nemaju procenjene iznose.

IZJAVA KOJA JE DATA OD STRANE MENADŽMENTA MINISTARSTVA

Imajući u vid gore navedeno, Izjava od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja nacрта GFI-a Ministarstvu Finansija, može se smatrati tačnom, osim identifikovane materijalne greške u GFI i nalazka kod isticanja pitanja koja je predstavljena u Podglavlju 2.1 Mišljenje Revizije.

U kontekstu ostalih zahteva za spoljno izveštavanje, nemamo pitanja da naglasimo.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Za gore navedena pitanja daju se preporuke:

- Preporuka 1** Ministar treba da obezbedi da je izvršena analiza za utvrđivanje razloga za Isticanje Pitanja. Takođe, treba da obezbedi jačanje unutrašnjih kontrola putem komunikacije u realnom vremenu između registra matičnih knjiga, sistematskih upoređivanja korisničkih lista sa informacijama dobijenim od PAK-a i uspostavljanja efikasnije komunikacije između data baze penzijskih šema.
- Preporuka 2** Ministar treba da obezbedi da su postavljeni efektivni procesi da bi se potvrdilo da plan izrade GFI-a za 2018 godinu obraća sva pitanja koja se tiču prezentacije grantova i kontingentnih obaveza prema procenjenoj vrednosti. Izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika se ne treba potpisati osim ako su prema nacrtu GFI sprovedene sve potrebne kontrole.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

Ministarstvo je generalno uspostavilo kontrolu nad finansijskim upravljanjem i kontrolom, ali oblast nabavke i dalje ostaje zabrinjavajuća oblast, što rezultira lošom postignutom vrednošću za novca, kao i kašnjenjima u pokretanju procedura nabavke. U kontekstu finansijskih sistema, kontrole nad prihodima su uglavnom snažne i primenjuju se na efektivan način – međutim kontrole u određenom nizu oblasti troškova zahtevaju dalje poboljšanje kako bi se sprečile nepravilnosti kod rashoda i neracionalna potrošnja. Glavne oblasti koje zahtevaju više poboljšanja su planiranje budžeta i upravljanje subvencijama (ili identifikujte druge oblasti)

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Izvori Fondova:	375,749,474	401,277,547	400,156,325	376,550,042	315,278,581
Grant Vlade -Budžet	375,749,474	400,958,625	399,879,722	376,407,020	315,275,283
Spoljne donacije	-	318,922	276,603	143,022	3,298

Završni budžet je u poređenju sa početnim budžetom povećan za 25,528,073€. Ovo povećanje je rezultat spoljnih donacija, u ukupnom iznosu od 318,922€ povećanja koje je primenjeno nakon rebalansa budžeta 23,049,518€ i u skladu sa odlukama Vlade 2,159,634€. Na ovo povećanje uticala je raspodela obaveza prema šemi ratnih veterana.

MRSZ je tokom 2017 godine potrošilo 99.7% završnog budžeta ili 400,156,325€, slično sa 2016 godinom. Ispod se daju objašnjenja o trenutnom stanju.

¹ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	375,749,474	401,277,547	400,156,325	376,550,042	315,278,581
Plate i Dnevnice	4,970,177	4,950,177	4,872,972	4,848,167	5,104,701
Roba i Usluge	1,772,538	2,146,694	1,926,237	3,058,654	2,304,590
Komunalije	377,085	377,085	316,560	342,875	379,254
Subvencije i Transferi	367,191,674	392,985,005	392,236,724	367,754,672	305,718,653
Kapitalne Investicije	1,438,000	818,587	803,832	545,674	1,771,383

Objašnjenja o promjenama u budžetskim kategorijama su date u nastavku:

- Završni budžet u poređenju sa početnim budžetom za plate i dnevnice smanjen je za 20,000€, kao rezultat smanjenja budžeta. Izvršenje budžeta u ovoj kategoriji je 98%.
- Završni budžet za robu i usluge bio je veći od početnog za 374,156€. Tu je uključen transfer iz kategorije kapitalnih investicija u iznosu od 165,000€, povećanja sa odlukom Vlade od 285,484€ i uključivanje spoljnih donacija u iznosu od 31,900€. Sa druge strane, smanjen je sa smanjenjem budžeta - uštedom od 108,228€. U ovoj kategoriji na kraju godine bio je suficit od 220,457€, dok je bilo i ne izmirenih obaveza sa obrazloženjem da je bilo nedostatak sredstava.
- Kod komunalija nema promene u završnom budžetu sa početnim budžetom, dok je izvršenje bilo 84%.
- Završni budžet u poređenju sa onim početnim za subvencije i transfere bio veći za 25,793,331€. Takva velika promena je došla kao rezultat raspodele 26,189,518€ sa pregledom budžeta koji pokriva obaveze prema šemi ratnih veterana i smanjenje budžeta od 3,000,000€ za penzijsku šemu pripadnika policije, zatim povećanja sa odlukom Vlade od 2,364,663€ i spoljne donacije 239,150€; i
- Postoji značajna razlika između završnog i početnog budžeta za kategoriju kapitalnih investicija, pri čemu je završni budžet bio niži za 619,413€. U početku je došlo do smanjenja sa pregledom u iznosu od 120,000€, a zatim sa odlukom Vlade došlo je do smanjenja ove kategorije od 547,285€. U međuvremenu, došlo je do povećanja od 47,872€ od spoljnih donacija. Izvršenje budžeta bilo je 98%.

Pitanje 3 - Izvršenje Budžeta

Nalaz Uprkos izvršenju budžeta na nivou 100%, planiranje budžeta ima prostora za poboljšanje, naročito kod subvencije i transfera i kapitalnih investicija. To jer se kod subvencije i transfere treba dodati značajan iznos sredstava na budžetu, dok se kod kapitalnih investicija pokazala potreba za više prilagođavanja tokom godine. Značajne razlike između početnog i završnog budžeta za kapitalne investicije su posledica neadekvatnog planiranja projekata i kašnjenja u sprovođenju procedura.

Takođe, glavni izazovi sa kojima se suočava MRSZ tokom 2017 godine bili su nedostatak budžeta za plaćanje obaveza ratnih veterana, i ne planiranje budžeta za isplatu porodičnih penzija i invalidskih penzija. Isplate za zadnja dva trebalo je da počne od trenutka prijema zahteva za ove šeme, pošta se korisnicima priznaje pravo plaćanja od momenta podnošenja zahteva. Uprkos budžetskim poteškoćama, na kraja 2017 godine ministarstvo je osigurao sredstva za izmirenje obaveza ratnih veterana. Što se tiče porodičnih penzija i invalidskih penzija, one počinju da se isplaćuju 2018 godine u formi plus (1 + 1), što znači penziju za određeni mesec i retroaktivna penzija za otplatu duga.

Rizik Neadekvatno planiranje budžeta može dovesti Ministarstvo u budžetske poteškoće kao rezultat nedostatka finansijskih kapaciteta za ispunjavanje zakonskih obaveza za penzijske i socijalne šeme. To takođe može da dovede do različitih tužbi protiv Ministarstva kao rezultat neispunjenja obaveza rezultirajući na kontingentne obaveze koje utiču na budžet narednih godina.

Preporuka 3 Ministar treba da preduzme sistematsku procenu razloga za neadekvatno planiranje projekata i kašnjenja u primeni postupaka za kapitalne investicije u 2017 godini i ranije, kao i da odredi praktične opcije za poboljšanje njegovog izvršenja u 2018 godinu. Takođe treba obezbediti da se dijalog sa MF produbi oko planiranja budžeta, sa posebnim osvrtom na socijalne i penzijske šeme u cilju izbegavanja kontinuiranih poteškoća u realizaciji zakonskih obaveza i unapred određenih ciljeva.

3.2 Prihodi

Realizovani prihodi od strane MRSZ/a u 2017 bili su u iznosu od 329,374€. U poređenju sa prethodnom godinom postoji povećanje od 33%. One se odnose na prihodima od Autoriteta Inspektorata Rada (AIR) i Departmana za Rad i Zapošljavanje (DRZ).

Tabela 3. Prikupljeni prihodi za Budžet Kosova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Prijemi	2016 Prijemi	2015 Prijemi
Ne poreski prihodi	-	-	329,374	247,958	200,126

Prikupljeni prihodi se prilivaju na budžet Kosova i ne koriste se od strane Ministarstva.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.3 Plate i dodaci

Plate i dodaci se isplaćuju putem jednog centralizovanog sistema kojim upravljaju MJU i MF. Međutim, postoji niz kontrola koje operišu na nivou MRSZ-a, a koja se odnose na ovlašćenje platnog spiska, verifikaciju potencijalnih promena, pregled budžeta za ovu kategoriju, poravnanja sa Trezorom itd. Stoga je važno imati efektivne kontrole kako bi se osiguralo da su ove akcije u skladu sa opštim pravilima.

Pitanje 4 – Aplikacija različiti koeficijenata za iste pozicije

Nalaz Iz pregleda liste zaposlenih u MRSZ-a utvrdili smo da se u mnogim slučajevima primenjuje kompenzacija sa različitim koeficijentima za iste pozicije ². Štaviše, u jednom od ovih slučajeva za poziciju "Službenik za penzije i beneficije" primenjeno je šest vrsta koeficijenata, u rasponu od 5.5, 6, 6.5, 7.5, 8 i 10

² Savetnik – koeficijent 5.5, 6 i 6.5, Savetnik za zapošljavanje - koeficijent 6 i 6.5, Službenik za informacije - koeficijent 5, 5.5 i 6, Trener – koeficijent 6.5 i 7, Kuhar - koeficijent 6.5 i 7, Rukovodilac kancelarije za zapošljavanje – koeficijent 7.5 i 8, Službenik za registraciju – koeficijent 5.5 i 6, Službenik za logistiku - koeficijent 5 i 6, Administrativni službenik – koeficijenti 6, 6.5 i 7, Koordinator – koeficijenti 6, 6.5 i 7, Zaposlenik za penzije i beneficije - koeficijenti 5.5, 6 i 6.5, Službenik za penzije i beneficije – koeficijent 5.5, 6, 6.5, 7.5, 8 i 10. Službenik za spoljne penzije – koeficijent 5.5 i 6.5, Službenik baze podataka – koeficijent 7 i 8, Službenik za odluke i isplate – koeficijent 5.5 i 6.5, Administrativni asistent - koeficijent 5 i 5.5, Depoist - koeficijent 4, 5 i 5.5, Reaktivni zaštitnik žrtva - koeficijent 5.5 i 6.5, Medicinski pomoćnik - koeficijent 4 i 5, Terapeute rada - koeficijent 5 i 6, , Vozač – koeficijent 5 i 6, Finansijski službenik – koeficijent 6 i 7, Rukovodilac divizije - koeficijent 9 i 10, Rukovodilac institucije - koeficijent 8 i 9, Rukovodilac departmana - koeficijent 9 i 10.

-
- Rizik** Ne usklađivanje koeficijenata i plaćanja službenika za iste pozicije utiče na kvalitet rada koje vrše nadležni službenici, oštećenja budžeta i postizanje ciljeva organizacije u celini.
- Preporuka 4** Ministar treba da obezbedi da se isplata službenika vrši prema opisu poslova, čime se izbegava mogućnost različitih plaćanja za iste pozicije.

3.4 Upravljanje osobljem

Upravljanje osobljem uključuje sve akcije vezane za zapošljavanje, ugovore, obuku, promociju, odmor, itd. Testirali smo brojne uzorke kako bismo osigurali da su akcije preduzete u ovoj oblasti u skladu sa važećim propisima.

Pitanje 5 - Postupci zapošljavanja

- Nalaz** MRSZ ima 32 osobe koje u angažovane sporazumom o posebnim uslugama (SPO). Prema Zakonu o Civilnoj službi Kosova, oni su predmet Zakona o Obligacionim Odnosima i za njih bi se trebalo primeniti pojednostavljen postupak zapošljavanja. Videli smo da je njih 25 angažovano bez procedura zapošljavanja, a za njih 20, ugovori su produženih svakih 6 meseci iz proteklih godina. Razlog za angažovanje ovih zaposlenih bio je nedostatak budžeta za plate i dnevnice. Vredi napomenuti da je, uz naš savet u memorandumu revizije, MRSZ u 2018 godini smanjio broj SPO na dva službenika.
- Rizik** Angažovanje zaposlenih sa SPO bez adekvatnih postupaka zapošljavanja povećava rizik od angažovanja neadekvatnog osoblje na odgovarajućim pozicijama i to može dovesti do operativne neefikasnosti i neuspeha u ispunjavanju ciljeva organizacije.
- Preporuka 5** Ministar treba da obezbedi da se zaposleni sa ugovorima o posebnim uslugama angažira sa procedurama zapošljavanja prema zakonskim zahtevima.

3.5 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge i komunalije u 2017 godini je bio 2,523,779€. Sa toga budžeta je potrošeno 2,242,797€. Ovi troškovi se tiču snabdevanja sa potrošnim materijalom, usluge, održavanje i komunalije. Iz naših testiranja identifikovali smo sledeća pitanja.

Pitanje 6 - Nedostaci tokom sastavljanja tehnički specifikacija

Nalaz U ugovoru "Usluge prevođenja za potrebe MRSZ-a" u iznosu od 62,495€ smo ustanovili da je postajalo ne usaglašenost između zahtevne jedinice za količinu i jedinicu merenja usluga sa tehničkom specifikacijom tenderskog dosijea. Dalje, ugovor o ovim uslugama ne uključuje stavke sa jediničnim cenama i procenjeni iznos usluga koje treba primiti.

U okvirnom ugovoru "Servisiranje i održavanje 86 vozila MRSZ-a" u iznosu od 41,998€, u tehničkoj specifikaciji tenderskog dosijea navedena količina je bila samo za jednu jedinicu prema tipu vozila i obuhvata 19 tipova, dok ukupna cena ugovora ne uključuje ukupnu cenu usluga svih jedinica / vozila za koje je sklopljen ugovor, npr. za sedam istih automobila predviđao je vazdušni filter, motorno ulje, filter za gorivo i tako dalje.

Rizik Ne usklađivanje zahteva od strane zahtevne jedinice sa tehničkim specifikacijama i ne uključivanjem količine i cene po jedinici u ugovoru, ugrožava oštećenje budžeta i može rezultirati finansijskim gubitkom i ne postizanjem vrednosti za novac. Ne uključivanje indikativnih količina u specifikacije tenderskog dosijea može dovesti do dodatnih troškova ili prekoračenja dozvoljene vrednosti okvirnog ugovora (30%) i oštete u ostvarenju ciljeva ministarstva.

Preporuka 6 Ministar treba da obezbedi da zahtevna jedinica uradi detaljnu analizu potreba pre nego započne procedura nabavke, obezbeđujući da tehničke specifikacije sadrže samo tražene pozicije. Takođe, ugovor treba da sadrži količinu i cenu po jedinici tehničkih specifikacija tenderskog dosijea. Takođe mora osigurati da tehničke specifikacije tenderskog dosijea uključuju indikativne količine i da se okvirni ugovor potpisuje u skladu sa ZJN-om.

Pitanje 7 – Snabdevanje sa lekovima koji nisu deo ugovora

- Nalaz** MRSZ je sklopio okvirni ugovor u roku od 24 meseca za snabdevanje lekovima Starački Dom u Prištini, Specijalni institutu u Štimlje, Kuća za zajednicu i Centar za zbrinjavanja u Lipljanu. Odgovarajuće institucije su podnele zahtev za snabdevanje lekovima, dok su u listi potraživanju uključeni i lekovi koji nisu deo ugovora. Komisija za prijem robe, koja je imenovana odlukom Generalnog Sekretara, primila je lekove na osnovu naloga, a ne na osnovu ugovora, a naknada za naručene lekove, ali koji nisu ugovoreni, nije izvršeno od strane službenik za sertifikaciju. Kao rezultat toga, Trezor je izvršio plaćanja u iznosu od 36,101€.
- Rizik** Naručivanje i prijem robe koji nisu bili deo ugovora uradili su da se primljeni računi za tu robu direktno izvrše od strane Trezora i sve to je rezultiralo sa odštetom budžeta, a samim tim i neispunjavanju postavljenih ciljeva MRSZ-a.
- Preporuka 7** Ministar treba da ojača unutrašnje kontrole kako bi se osigurala regularnost i efikasnost bilo kojeg procesa kroz koji prolazi trošak, čime se smanjuje mogućnost izvršenja plaćanja iz Trezora.

3.6 Subvencije i transferi

Kategoriji subvencija i transfera pripada 98% ukupnih troškova MRSZ-a. One se odnose na penzijske i socijalne šeme, privremene penzije, subvencije za individualne i javne korisnike itd. Zahvaljujući saradnji sa Agencijom za Civilnu Registraciju (ACR), Poreskom Administracijom Kosova (PAK) i Islamskom zajednicom, tokom 2017 godine ministarstvo uspelo da smanji u velikoj meri isplate za penzionere nakon smrti i neke od neregularnih isplata koje su identifikovane u revizijama prethodnih godina, kod nekih penzijskih i socijalnih šema. Međutim ostaje i dalje izazov upravljanje šema, sa posebnim naglaskom na duple korisnike penzijske šeme kao I isplate penzija zaposlenih osoba.

Ukupna vrednost greške za 2017 godinu iznosila je 1,913,630€. Dok je u poređenju sa prethodnom godinom, došlo do povećanja nepravilnih isplata u iznosu od 1,233,199€. Iz naših testova identifikovali smo sledeća pitanja:

Pitanje 8 – Isplate penzije za mrtve ljude

Nalaz Prema relevantnim Zakonima penzijskih šema i važećim propisima, penzije treba prekinuti nakon smrti korisnika. Iz poređenja podataka između MRSZ-a i ACR-a, otkrili smo da tokom 2017 godine, isplaćene penzije nakon smrti korisnika, postižu vrednost 111,935€. U poređenju sa prethodnom godinom, obeležen je blagi pad takvih ne pravilnih slučajeva za 3,071€. To se dogodilo zato što slučajevi smrti prijavljuju sa zakašnjenjem u ACR, i u trenutku kada smo uporedili podatke, u iznosu greške uključuju se meseci kada je lice bilo mrtvo ali i dalje ne upisano u ACR. Ova činjenica onemogućava potpunu eliminaciju grešaka od strane ministarstva u ovoj šemi.

Tabela 4. Isplaćene penzije nakon smrti primaoca

Vrsta penzije (penzijska šema)	Isplate za korisnike koji su umrli pre 2017 godine		Isplate za korisnike koji su umrli tokom 2017 godine		Ukupna finansijska greška 2017	
	Broj isplata	Iznos (€)	Broj Isplata	Iznos (€)	Broj Isplata	Iznos (€)
	a	b	c	d	(a+c)	(b+d)
Kompenzacija za slepe osobe (KS)	53	13,250	10	2,375	63	15,625
Osnovne penzije (OP)	175	13,725	406	31,575	581	45,300
Doprinosne penzije (DP)	58	10,280	143	25,250	201	35,530
Penzije za osobe sa invaliditetom (POI)	114	8,850	55	4,950	169	13,800
Penzije Trepče	11	1,155	5	525	16	1,680
Ukupno	411	47,260	619	64,675	1030	111,935

Rizik Ostatak mrtvih osoba u listama isplate penzija, dovodi do nepravilne isplate i oštećenja budžeta.

Preporuka 8 Ministar treba osigurati da su ojačane unutrašnje kontrole, radi osiguranja čišćenja spiska, sistematskom upoređenjem registra sa civilnim registrom, na mesečnom nivou, pre nadoknade penzije. Takođe treba preduzeti sve potrebne mere za povratak neosnovano datih penzija.

Pitanje 9 - Korišćenje penzija od strane zaposlenih ljudi

Nalaz Iz poređenja registra između MRSZ-a i PAK-a, zaključili smo da postoje slučajevi korišćenja penzije od strane lica koji rade ili ostvaruju penzije. Vrednost greške za ovu godinu iznosila je 921,022€, u odnosu na prethodnu godinu, povećana za 515,570€. Do ovoga je došlo jer ministarstvo, u trenutku isplate nije bilo obavješteno da je korisnik radio u tokom meseca, pošto se prijavljivanje radnika u PAK se vrši do 15 narednog meseca.

Tabela 5. Korišćenje penzija od strane zaposlenih ljudi

Vrsta penzijske šeme	Broj isplata	Finansijska greška
Penzije za osobe sa invaliditetom(POI)	2,393	201,675
Penzije Trepče	509	53,550
DFDIL Veterani	3,382	593,820
Socijalna pomoć	788	71,977
Ukupno	7,072	921,022

Rizik Korišćenje penzija i socijalne pomoći od zaposlenih lica je u suprotnosti sa zakonom, i izaziva nepravilne isplate i oštećenje budžeta.

Preporuka 9 Ministar treba osigurati jačanje unutrašnjih kontrola, sa ciljem čišćenja liste, tako da zaposleni ne koriste penzije koje im ne pripadaju. Treba vršiti sistematska upoređenja spiska korisnika sa uzetim informacijama od strane PAK-a, komunikacije na vreme, pre izvršenja isplate. Takođe treba preduzeti sve potrebne mere prema korisnicima, kako bi se nezakonito dobijena sredstava vratila na budžet Ministarstva.

Pitanje 10 - Dupli korisnici penzijske šeme

Nalaz I dalje, nastavlja se da ima korisnika, više od jedne penzione šeme koju finansira MRSZ-a. Najveći slučajevi ovih korisnika spadaju u kategoriju KZK-a i KSB-a. Vrednost greške za ovu godinu bila je 701,211€, u odnosu na prethodnu godinu, povećana je za 541,238 €.

Tabela 6. Dupli korisnici penzijske šeme

Korisnici	Broj isplata	Finansijska greška
Penzije Kosovske Snage Bezbednosti (KSB)	378	106,998
Osnovne penzije (OP)	256	22,350
Doprinosne penzije (DP)	27	4,801
Penzije za osobe sa invaliditetom (POI)	5	375
Penzije kosovskog zaštitnog korpusa (KZK)	2,466	556,829
DFDIL Porodica	2	256
DFDIL Veterani	96	9,602
Ukupno	3,230	701,211

Osim nalaza predstavljenih u tabeli, Departmanu porodica Pali boraca i Ratnih invalida (DFDLI), identifikovali smo 82 slučajeva korisnika koji imaju koristi od više od jedne kategorije u okviru iste šeme. Iznos finansijske greške za 2017 godinu za ove slučajeve iznosi 179.462€.

Rizik Isplate dvostrukih penzija za iste ljude, su u suprotnosti sa zakonom i uzrokuju oštećenje budžeta.

Preporuka 10 Ministar treba osigurati stalno poboljšanje unutrašnjih kontrola u cilju stvorenja efektivnije komunikacije između data bazi penzijskih šema. Da se analiziraju mogućnosti za izradu integrisanog softvera svih penzijskih šema, u cilju eliminisanja mogućnosti dvostrukih penzija. Takođe treba preduzeti zakonske mere kako bi korisnici vrćali nezakonito dobijenih sredstava u budžetu Ministarstva.

3.7 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 818,587€. Sa toga budžeta je tokom 2017 potrošeno 803,832€. Ovi troškovi se tiču izgradnje objekata za socijalne slučajeve. Iz naših testova identifikovali smo pitanja kao u nastavku.

Pitanje 11 - Izbor neodgovornog EO-a

Nalaz	U dva ³ slučaja, MRSZ je nagradila sa ugovorom EO koji nisu ispunili sve kriterije prema dosijeu tendera. Pobjednički EO nije imao dokaza o vlasništvu u navedenim mašinama i sredstvima za rada neophodnim za izvršenje radova.
Rizik	Izbor EO koji ne ispunjavaju sve kriterijume, utiče na smanjenje pouzdanosti procesa i može dovesti do neadekvatne usluge zbog nedostatka mašina i sredstva za rad, kao i kašnjenja u izvršenju ugovora.
Preporuka 11	Ministar mora osigurati da se svi ugovori sklapaju sa EO koji ispunjavaju sve kriterijume navedene u dosijeu tendera.

3.8 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Neto vrednost kapitalne imovine preko 1,000€ u knjigovodstvenom registru iznosi 19,008,812€, dok je neto vrednost ne-kapitalne imovine ispod 1,000€ bila 758,990€. Pregledali smo da li je proces registracije i način vođenja evidencije u skladu sa zahtevima Uredbe MF br. 02/2013 o upravljanju ne finansijskim sredstvima budžetskih organizacija.

Pitanje 12 - Slabosti u upravljanju imovinom

Nalaz	Naša revizija identifikovala je neka neslaganja u vezi s upravljanjem imovinom Ministarstva kako sledi: <ul style="list-style-type: none"> Iako je Komisija za inventarizaciju imovine Ministarstva formirana na kraja godine, ona nije završila svoj rad na vreme, a njen rad nije bio urađen u skladu sa zahtevima Uredbe MF br. 02/2013 o upravljanju ne finansijskom imovinom. Nedostajalo je povezivanja / upoređivanja evidencije iz izveštaja inventarizacije i službenika za imovinu.
--------------	--

³ "Izgradnja CSU Podujevo" - 149,614€ i "I renoviranje krova APK Đakovo" - 14,885€

- Ministarstvo je potpisalo sporazum o razumevanju sa različitim opštinama za izgradnju objekata socijalnog stanovanja. Međutim, kao rezultat nedostatka jasnog vlasništva nad ovim objektima u sporazumima o su finansiranju sa Opštinama, iako je poznato da je to imovina u vlasništvo opštine, ostala je imovina koja nije prenetu u iznosu od 136,748€. Jedan deo je navedene u registru imovine MRSZ-a kao sljedeća ulaganja, dok je ostatak prikazan kao imovina koja se koristi (pošto je isplata bila jednaka sa vrednošću ugovora);
- U jednom slučaju, imovina u iznosu od 14,511€ (stambena zgrada) nije zabeležena u registar imovine MRSZ-a
- Nadalje, u pet slučajeva u iznosu od 35,908€, renoviranje imovine registrovano je kao nova imovina (objekat), a treba priložiti osnovnoj vrednosti objekta. Ista situacija je sa nadzorom projekata koji nisu povezani sa osnovnim projektima, ali je u jednom slučaju registrovan kao sledeća investicija, a u drugom kao poslovni objekti.
- Isplata za projektnu ideju u iznosu od 11,129€ evidentirana je kao sledeća investicija u registar imovine, iako je projekat završen; i
- Za 14 od 40 testiranih uzoraka imovine, koji su predstavljeni u registru imovine, a to su imovina registrovana u prethodnim godinama (prije 2010 godine), ministarstvo nije pružilo prateću dokumentaciju za njih.

Rizik

Ne ažuriranje registra imovine, nedostatak prateće dokumentacije za imovinu prikazanu u registru, neadekvatne registracije i ne harmonizacija stanja inventarizacije sa stanjem računovodstvenog registra povećava rizik da se sredstva zloupotrebljavaju, izgube ili izmenjuju, a vrednost imovine organizacije prikazane u GFI ne bude pravilna.

Preporuka 12

Ministar treba da obezbedi da su ojačane kontrole u upravljanju i izveštavanju imovine, kako bi se njihovo upravljanje i izveštavanje vršilo u skladu sa zakonskim zahtevima. Dalje, treba osigurati da sporazumi o su finansiranju sa opštinama pojasni vlasništvo nad objektima izgrađenim po završetku. Takođe je neophodno povećati saradnju Službenika imovine sa Trezorom kako bi se omogućila registracija novih investicija u postojeće objekte kao dodanu vrednost osnovnog objekta.

3.9 Potraživanja

Ne prikupljeni prihodi MRSZ-a predstavljeni u GFI-u su 398,253€. Oni se odnose na novčane kazne koje je izrekao Inspektorat rada. U poređenju sa prethodnom godinom, potraživanja su povećana za 195,503 € (2016 – 202,503€), što se povećalo zbog povećanja broja novčanih kazni koje je izrekao Inspektorat rada.

Preporuka

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.10 Neizmirene obaveze

Izveštaj neizmirenih obaveza prema snabdevačima je na kraju 2017godine je bio u iznosu od 422,051€ šta je za 206,323€ (33%) manja u poređenju sa prethodnom godinom. Ove obaveze su prenete za isplatu u 2018 godini. MRSZ nema dovoljno kontrola o upravljanju ne izmirenim obavezama.

Pitanje 13 – Ne potpuno izveštavanje i slabosti o upravljanju obavezama

Nalaz Iz neizmirenih računa u 2018 godini (period januar-mart) koje su bili obaveze iz 2017 godine, utvrdili smo da u jednom slučaju račun u iznosu od 2,586€ nije predstavljena u izveštaju o obavezama iz 2017 godine. Takođe u pet predmeta je bilo prekoračenje zakonskog roka (30 dana) za plaćanje obaveza prezentiranih u GFI. Takva kašnjenja variraju od 13 do 103 dana kašnjenja. To je bilo zato što MRSZ nije primenjivao postupke unutrašnje kontrole prilikom primanja računa, jer u sedam ispitanih uzoraka primljeni računi nisu bili protokolisani kako je to zahtevano od strane Finansijskog Pravilnika 01/2013 o Potrošnji Javnog Novca. Nadalje, izveštavanje o obavezama nije izvršeno u obliku koji se zahteva od Finansijskog pravilnika 02/2013 o izveštavanju obaveza, zato jer ovi izveštaji nisu potpisani.

Rizik Nepotpuni izveštaj o neizmirenim obavezama i prekoračenje zakonskog roka za plaćanje obaveza može rezultirati sa gubitkom računa i stoga MRSZ neće imati pravovremene i blagovremene informacije u vezi sa prethodnim obavezama, a ministarstvo može biti subjekt direktnog izvršenja od strane MF-a i sudskih odluka.

Preporuka 13 Ministar treba da obezbedi da se plaćanje računa vrši u skladu sa rokovima koji su utvrđenim pravilnikom, kao i sve obaveze koje su predstavljene pravilno u izveštaju o obavezama. Takođe treba osigurati da su svi primljeni računi protokolisani.

4 Napredak u sprovođenju preporuka

MRSZ je prihvatio naše preporuke za reviziju 2016 godine u junu 2017 i izrađen je akcioni plan o sprovođenju ovih preporuka.

Do kraja naše revizije za 2017 godinu, od 15 datih preporuka u 2016 godini, sprovedeno je 5 preporuka; jedna je u procesu sprovođenja dok devet još uvek nisu adresirane. Takođe iz 2015 godine prenete su 15 preporuke od kojih je osam sprovedeno i sedam ne sprovedeno. Dok preporuke iz 2016 godine i prethodni godina nisu sprovedene nedostaci u značajnim sistemima ostaju nepromenjeni. Za detaljniji opis preporuka i kako su one tretirane pogledajte Dodatak II.

Pitanje 14 - Sprovođenje preporuka iz prethodne godine i godine pre nje

Nalaz Samo jedan deo preporuka iz prethodne godine i onih koje su prenete od ranije. Mi nismo primetili da MRSZ primenjuje neke mere odgovornosti za ne sprovođenje preporuke.

Rizik Kontinuirane slabosti menadžerskih kontrola i ostalih kontrola u ključnim finansijskim sistemima, rezultirali su:

- Slabim planiranjem budžeta u oblasti subvencija i kapitalnih investicija; i
- Nedostaci o upravljanju imovine, osoblja i nabavke.

Preporuka 14 Ministar treba da obezbedi da je sproveden akcioni plan, koji tačno utvrđuje vremenske rokove za sprovođenje preporuka GR-a, sa identifikovanim odgovornim članovima osoblja, sa početnim fokusom na najvažnije oblasti.

5 Dobro upravljanje

Uvod

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR a unutrašnjom revizijom i dobrim upravljanjem javnom imovinom.

Ključna pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se podnose Ministarstvu Finansija.

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi sa dobrim upravljanjem bile su i proces polaganja odgovornosti i upravljanje rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja.

Opšti zaključak o upravljanju

Postoji određeni broj slabosti upravljanja unutar MRSZ-a, posebno u vezi sa polaganjem odgovornosti, upravljanjem rizikom kao i o kvalitetu menadžerskog izveštavanja. Aranžmani koji će podržati razvoj upravljanja kao efektivan odgovor prema preporukama revizije nisu potpuno postavljeni. Unutrašnja revizija je pružila jasnu sliku o nivou sigurnosti unutrašnjih kontrola, i Komitet Revizije je funkcionalan.

Sve budžetske organizacije su obavezne da pripreme i proslede strateške planove na nivou organizacije. Sveobuhvatna strategija razvoja smatra se delimično postavljena od strane MRSZ-a zbog toga šta je strategija Nacrt strategija koja nije usvojena od strane Vlade i kao takva nije mogla da se primeni od strane Ministarstva.

Iako je MRSZ izradio registar rizika, on ne pokriva sve aktivnosti i njen sadržaj se ne upravlja adekvatno šta se tiče ažurnosti i sigurnosti da li su preduzete mere radi ublažavanja rizika.

Što se tiče izveštaja o samo-ocenjivanju, MRSZ je u predviđanom roku dostavio Ministarstvu Finansija.

Treba napomenuti da je Ministarstvo tokom 2017 godine kupio softver za integraciju baze podataka o penzijskom fondu DFIDL (DPSD) i DPSF (ratne penzije), korak koji će pomoći u boljem upravljanju ovi šema.

5.1 Sistem unutrašnje revizije

Jedinica Unutrašnje Revizije (JUR) deluje sa tri člana osoblja – Direktorom JUR i sa dva revizora. JUR je završila 20 planirane revizije, i izvršila je dodatnu reviziju na zahtev menadžmenta.

Pitanje 15 – Slaba dokumentacija revizijskog dosijea od strane JUR-a

Nalaz Pregledali smo dosije revizijskog izveštaja JUR-a "Za starački dom i bez porodične zaštite u Prištini" i videli smo, da u revizijskom dokumentu nisu priloženi dokazi i prateća dokumenta za nalaz revizije:

Rizik Ne dokumentovanje revizorskih izveštaja JUR-a sa pratećim dokaznim materijalom i pratećim dokumentima ugroziće efikasnost rada JUR-a i smanjiće mogućnost da GAS dobije sigurnost od rada JUR-a, uprkos obimu i kvaliteti obavljenog posla.

Preporuka 15 Ministar treba da obezbedi da će se jedan pregled kontrole kvaliteta primenjivati za svaki revizorski dosije od strane direktora JUR-a i treba osigurati da će godišnji izveštaj KR ispitati kvalitet datoteka revizije koje primenjuje JUR.

5.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

MRSZ ima pod upravom sedam regionalnih centara Departman za administraciju penzija, sedam regionalnih centara za zapošljavanje i osam centara za stručno usavršavanje. Finansijsko i operativno izveštavanje vrši se preko relevantnih departmana. Da bi se osiguralo efikasno finansijsko upravljanje, potreban je efikasan proces konsolidacije i izveštavanja. U okviru MRSZ-a postoji i Izvršno telo Inspektorata rada i od 2018 godine počela je da funkcioniše kao agencija i Zavod za Zapošljavanje Republike Kosova. Iako je menadžment sproveo određenih broj unutrašnjih kontrola kako bismo osigurali da sistemi funkcionišu ispravno, primetili smo da su primenjene slabe i neefikasne mere i da ne pružaju efikasan i blagovremeni odgovor na identifikovane operativne probleme.

Pitanje 16 – Slabosti u menadžerskim kontrolama upravljanju rizikom

Nalaz Iako je proces izveštavanja od strane Departmana u Ministarstvu nedeljno i redovno, izveštaji osim što nisu sve obuhvatni, oni se ne razmatraju i smatraju od strane visokog menadžment kako bi se osiguralo efektivna odgovornost. Izveštaji ne sadrže nivoe informacija koje bi omogućile efikasno upravljanje aktivnostima, jer ne postoji standardno izveštavanje. Ovo se desilo jer je relativna odgovornost između MRSZ-a i njegovih kancelarija / centara i odgovornosti za izveštavanje ograničena i ne sprovodi se efikasno. Takođe, sastanci koje drži generalni sekretar sa direktorima departmana nisu pokriveni zapisnicima

Prema pravilima finansijskog upravljanja i kontrole, MRSZ treba da ima registar rizika. Međutim, iako je registar rizika izrađen, on ne obuhvata sve aktivnosti i njegov sadržaj se ne upravlja aktivno šta se tiče ažuriranja i sigurnosti da li se preduzimaju akcije za smanjenje rizika. Efikasno upravljanje rizikom zahteva jasne akcije koje treba primeniti na sve značajne rizike koji utiču na organizaciju.

Rizik Nedostatak efikasnog i sveobuhvatnog upravljanja rizikom i lošeg finansijskog izveštavanja smanjuju efikasnost finansijskog upravljanja. Ovo rezultira slabostima u budžetskom procesu i smanjuje sposobnost menadžmenta da odgovori na finansijske izazove blagovremeno. Takođe smanjuje efekat kontrole budžeta i povećava rizik od nepravilne potrošnje. Shodno tome, ovo može dovesti i do pružanja ne-kvalitetnih usluga.

Preporuka 16 Ministar treba da osigura da je izvršen jedan pregled za utvrđivanje oblika finansijskog i operativnog izveštavanja kod visokog menadžmenta. Budžetski tokovi uključujući prihode i rashode, i plan nabavke treba da budu predmet redovnih izveštavanja i pregleda od strane menadžmenta. Za smanjenje uticaja rizika na prihvatljivim nivoima, MRSZ treba takođe da izradi spisak rizika sa svim odgovarajućim merama/radnjama za stavljanje izloženih pretnji pod kontrolom.

** Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na albanskom jeziku.*

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina

Komponenta revizije	Preporuke koje su prenete iz 2015 godine	Sprovedene tokom 2017 godine	U procesu sprovođenja tokom 2017	Ne sprovedene
2.5.2 Menadžersko Izveštavanje	Ministar treba da osigura da je obavljen pregled sadašnjeg oblika finansijskog i operativnog izveštavanja kod višeg menadžmenta, i da osigura da izveštavanje departmana se standardizuje i dopunjuje potrebnim informacijama, za podršku efektivnijeg upravljanja delovanja.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.3 Planiranje i izvršenje budžeta	Ministar treba da osigura da se pojačava dijalog sa Ministarstvom Finansija u vezi sa budžetskim planiranjem sa posebnim naglaskom na kod penzijskih i socijalnih šema kako bi se izbegle kontinuirane poteškoće u ostvarivanju zakonskih obaveza i ciljeva koji su prethodno određeni.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.5.3 Subvencije i transferi	Ministar treba da osigura da će se preduzeti prikladne mere sa ciljem osiguravanja ojačanja unutrašnjih kontrola kod prečišćavanja spiskova, vršeci kontinuirano sistematsko upoređivanje registara sa civilnim registrom, na mesečnim osnovama, pre nadoknađivanja penzija. Takođe, treba da se preduzmu sve potrebne mere za vraćanje penzija koje su date bez osnove.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.

3.5.3 Subvencije i transferi	Ministar treba da osigura da će se preduzeti potrebne mere za osiguranje jačanja unutrašnjih kontrola u prečišćavanju penzijskih spiskova, obavljanjem sistematskih upoređivanja podataka sa PAK, pre izvršenja isplata. Takođe, treba da se preduzmu sve potrebne mere za vraćanje penzija koje su date bez osnove.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.5.3 Subvencije i transferi	Ministar treba da osigura da će nastaviti sa jačanjem unutrašnjih kontrola, stvarajući efektivniji sistem komunikacije data baza između penzijskih šema. Da se razmatraju mogućnosti za stvaranje jednog integrisanog softvera svih penzijskih šema, kako bi se eliminisala mogućnost dvostrukog dobijanja penzija. Takođe, treba da se preduzmu zakonske mere za vraćanje sredstava u budžet ministarstva od strane korisnika koji su ih dobila nelegalno.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.7 Imovina i obaveze	Ministar treba da osigura da ubuduće komisija za inventarizaciju se osniva na nivou organizacije, i da obavlja posao prema zakonskim zahtevima kako bi vrednost imovine na GFI bila potpuna i tačna. Treba da se povećaju aktivnosti za uključivanje celokupne imovine na registrima računovodstva i na e-imovini.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.7.2 Tretiranje dugova	Ministar treba da inicira pregled procesa izveštavanja obaveza, radi osiguranja da će se obaviti sistematska procena dugova, i preduzeće se adekvatne mere za poboljšanje sadašnjeg stanja.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.

Komponenta revizije	Preporuke koje su data za 2016 godinu	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Ne sprovedene
2. Finansijski Izveštaji	Ministar treba osigurati da je izvršena sveobuhvatna analiza za određivanje razloga koji uticali u greškama prikazanih u GFI. Treba preduzeti konkretne akcije za sistematsko i pragmatično adresiranje razloga za osiguranje redovne inventarizacije svih imovina i tačno obelodanjivanje vrednosti imovine i obaveza u GFI.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
2.1 Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine	Ministar treba osigurati da je sproveden pregledani akcioni plan koji određuje tačne rokove za sprovođenje preporuka koje su date od strane GR, sa identifikovanim odgovornim osobljem i sa početnim fokusom na važnim oblastima.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
2.2 Upitnik samo-ocenjivanja komponente FUK-e	Ministar treba osigurati da je pregledan popunjavanje upitnika o samoocenjivanju i izvršeno pro-aktivno adresiranje oblasti sa nedostacima. Treba primeniti mehanizam za potvrđivanje tačnosti upitnika i radi osiguranja prateće dokumentacije.	Preporuka je sprovedena.		
2.3.1 Menadžersko izveštavanje i odgovornost	Ministar treba osigurati da je izvršen specifični pregled radi određivanja pogodnije forme izveštavanja kod visokog menadžmenta radi povećanja efikasnosti izveštavanja i kontrole.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
2.4 Sistem unutrašnje revizije	Ministar treba osigurati efektivno funkcionisanje KR-a, za podržavanje JUR-a u realizaciji ciljeva i da pomogne menadžmenta u sprovođenju preporuka revizije.	Preporuka je sprovedena.		

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta	Ministar treba osigurati da se produbi dijalog sa MF-om o planiranju budžeta sa posebnim osvrtom na socijalne i penzijske šeme u cilju izbegavanja kontinuiranih poteškoća u realizaciji zakonskih obaveza i unapred određenim ciljevima.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.1.2 Plate i dnevnice	Ministar treba osigurati da su poštovani zakonski rokovi u slučajevima vršenja određenih pozicija i da su na vreme preduzete sve potrebne mere za ispunjavanje pozicija redovnim osobljem.	Preporuka je sprovedena.		
3.1.2 Plate i dnevnice	Ministar treba osigurati da zaposleni sa ugovorom o posebnim uslugama angažuju samo u slučajevima kada ima specifične zahteve i angažovanja za te usluge ne treba da traje dužem od šest (6) meseci.		Preporuka delimično sprovedena, zato sto od septembra 2017 godine, Ministarstvo nije produžilo ugovore za UPU i od tad nije bilo novih angažovnih. Ovo je uticalo na smanjenje broja UPU-a na dva u 2018 godini.	
3.1.3 Robe i usluge, i komunalije	Ministar treba osigurati da pre svake aktivnosti nabavke najpre potvrdi dostupnost sredstava. Osim toga, tehničke specifikacije treba da budu jasne da bi omogućile ugovaranje i snabdevanje sa adekvatnim artiklima prema zahtevima zahtevanih jedinica.	Preporuka je sprovedena.		

3.1.4 Subvencije i transferi	Ministar treba osigurati da su ojačane unutrašnje kontrole, radi osiguranja čišćenja spiska, sistematskom upoređenjem registra sa civilnim registrom, na mesečnom nivou, pre nadoknade penzije. Takođe treba preduzeti sve potrebne mere za povratak neosnovano datih penzija.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.1.4 Subvencije i transferi	Ministar treba osigurati dalje ojačanje unutrašnjih kontrola, sa ciljem čišćenja liste, kako bi zaposleni ne koriste penzije koje im ne pripadaju. Treba vršiti sistematska upoređenja spiska korisnika sa uzetim informacijama od PAK-a, pre izvršenja isplate. Takođe treba preduzeti sve potrebne mere prema korisnicima, kako bi nezakonito korišćenih sredstava vraćaju na budžet Ministarstva			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.1.4 Subvencije i transferi	Ministar treba osigurati stalno poboljšanje unutrašnjih kontrola u cilju stvorenja efektivnije komunikacije između data bazi penzijskih šema. Da se analiziraju mogućnosti za izradu integrisanog softvera svih penzijskih šema, u cilju eliminisanja mogućnosti dvostrukih penzija. Takođe treba preduzeti zakonske mere kako bi korisnici vraćaju nezakonito dobijenih sredstava u budžetu Ministarstva.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.1.4 Subvencije i transferi	Ministar treba osigurati da komisije za vrednovanje vrše objektivnu procenu projekata, i nijedan subjekat neće se subvencionisati ako se ne ispunjuju zahteve predviđene oglasom i sa relevantnim propisima subvencionisanja.	Preporuka je sprovedena.		

3.2 Imovine	Ministar treba osigurati da je ojačao kontrole u upravljanju i izveštavanju imovine, tako da njihovo upravljanje i izveštavanje obavlja u skladu sa zakonskim zahtevima. Dalje, treba osigurati da se proces prenosa vlasništva izgrađenih objekata kompletira sa potpisivanjem dokumentacije od strane svih strana uključenih na procesu.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.
3.3 Neizmirene obaveze	Ministar, treba osigurati da je izvršen pregled procesa izveštavanja obaveza, i da vrši hitnu procenu obaveza, da bi preduzeo adekvatne mere za poboljšanje trenutnog stanja.			Ne sprovedena preporuka pošta ista pitanja su identifikovana od strane revizije i 2017 godine.

Dodatak III: Pismo potvrdjivanja

REPUBLIKA E KOSOVËS QEVERIA E VLADE Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale Министерство Радe i Сoцијалне Заштите и Работе и Социјалне Заштите	
Nr. Prot. Broj Prot. Prot. No.	256
Data Datum Date	25.06.18
No. i Dokumentit Broj Dokumenta No. i Dokumentit	02

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
25.06.2018			
Nr. Prot. Broj Prot. Prot. No.	03	Nr. Dokumentit Broj Dokumenta No. i Dokumentit	47
Nr. i Dokumentit Broj Dokumenta No. i Dokumentit	1165	Nr. i Dokumentit Broj Dokumenta No. i Dokumentit	2

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale
Ministarstvo Rada i Socijalne Zashite/Ministry of Labour and Social Ėelfare

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2017 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- Kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2017 (në tekstin e mëtejme "Raporti");
- Pajtohem në parim me të gjeturat dhe rekomandimet dhe për përmbajtjen e Raportit;
- Megjithatë, konsideroj se është dashur të bëhet një shqyrtim i hollësishëm në lidhje me përfituesit e pensioneve nga personat e punësuar që janë në Skemën e Pensioneve për Personat me Aftësi të Kufizuar, pasi që legjislacioni aktual nuk e ndalon përfitimin e pensionit për aftësi të kufizuar për personat e punësuar në këtë skemë. Gjithashtu, edhe të çështja e përfitimit të pensionit të Veteranit nga personat që janë të punësuar, konsideroj se edhe pse është i saktë konstatimi që të njëjtit persona që kanë përfituar pension të veteranit të njëjtën kohë kanë qenë të punësuar për shkak të mosharhozimit me kohë të të dhënave me

Administratën Tatimore të Kosovës dhe me Trustin Pensional të Kosovës, mirëpo çështja e gabimit financiar duhet të rishikohet, sepse në momentin që është vërejtur që përfituesi i pensionit të veteranit ka qenë i punësuar, është bërë ndalesa e pagesës në muajin vijues.

- Brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

z. Skender Reçica

Ministër - Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale

Data: 25 Qershor 2018, Prishtinë,